

OM AT KØRE HUNDESLÆDE

Af dr. phil. *Eigil Nielsen*

Grønlandsforskeren, palæontologen dr. phil. Eigil Nielsen var en velkendt skikkelse langt udover faglige kredse. Dette skyldtes ikke mindst hans mange populærvidenskabelige artikler omhandlende Grønlands uddøde dyreverden (se f. eks. Tidsskr. Grønland nr. 5, 6, 7 (1953) og nr. 8 (1956)). Disse artikler viser hans vidunderlige evne til på en klar og enkel måde at gøre sin videnskab levende og tilgængelig for enhver.

Nærværende beretning viser en hel ny side af Eigil Nielsen som fortæller og forfatter. Beretningen er fundet under gennemgangen af det omfattende skriftlige materiale, Eigil Nielsen efterlod ved en alt for tidlig død, kun 58 år gammel i december 1968. Såvidt det kan efterspores, er beretningen skrevet under overvintringen på Mørkefjord stationen 1938-39, hvor Eigil Nielsen som deltager i »Den danske Nordøstgrønlands Expedition« gennemførte en række krævende slæderejser på tilsammen næsten 4000 km. Han havde da også på dette tidspunkt tre overvintringer i Østgrønland bag sig og mestrede til fulde den kunst, hvis indledende besværligheder han med vid fortæller om i nærværende beretning.

Svend Erik Bendix-Almgreen.

Det vil formentlig være af nogen værdi for kommende polarforskergenerationer at sætte sig ind i disse mine erfaringer angående kunsten at køre med hundeslæde.

Nævnte erfaringer falder i 3 grupper, nemlig: A. rent personlige, B. erfaringer gjort ved iagttagelse af andre, og C. erfaringer erhvervede ved dybsindige diskussioner i mørketiden med romtoddyen dampende i glassene og snestormen syngende om husets hjørner.

Gruppe A og B er vel interessantere end gruppe C i flere henseender, omend sidstnævnte gruppe indeholder mange virkelig forbavsende såkaldte „kendsgerninger“.

Jeg vil i denne fremstilling ikke koldt og skematisk begynde med A, fortsætte med B og fuldende med C; men vil samle brogede fragmenter af alle 3 grupper til et mosaikarbejde, der tydeligt og klart vil overbevise selv den mest skeptiske om, at det under visse forudsætninger er muligt at bevæge sig formedelst 8-10 til en såkaldt slæde omhyggeligt fastgjorte hunde.

For at begynde med begyndelsen er der slæden. De ved alle, hvordan en sådan ser ud, og jeg skal derfor indskrænke mig til at minde om, at mederne, to kantstil-

lede jernbeslåede brædder med højtsvungne krumme snuder, tværtræerne, der danner den vandrette flade på slæden, og opstanderne, hvormed slædens bevægelse i nogen grad dirigeres i skruet is eller stenet terræn, er samlede ved hjælp af surringer. Slædens dele er altså bundet sammen, og der er ikke anvendt eet søm til dens sammenføjninger.

I en hvilken som helst beskrivelse af rejser med grønlænderslæder vil De kunne finde lange rækker af adjektiver i superlativ som udtryk for begejstring over den smidighed, dette bygningsprincip forlener slæden med. Princippet er godt, og kun for fuldstændighedens skyld skal jeg nævne, at lange rækker af andre adjektiver i superlativ er blevet benyttet af undertegnede som udtryk for den begejstring, jeg har følt, når slædens bindinger er løsnede ved rejser med svær last, så bæstet pludselig kollaberer i en isskruning ved helt enkelt at folde mederne ind under sig. Jeg har også ytret forskelligt, når hundene har tilbragt en interessant nat med at fortære hver eneste surring på slæden, medens jeg sov lunt og godt i mit telt. En slæde, der er sammenføjet ved surringer, kan ikke anvendes, når disse er ædt, således at slædens enkelte bestanddele ligger strøet ud over snemarkerne. Dette kan af enhver vordende polarforsker betragtes som en fastslået kendsgerning.

Se, det var nu slæden, nu kommer turen til hundene. Enhver af mine læsere er klar over, hvordan en hund ser ud. Lodden krop afsluttet af et hoved i den ene og en busket hale i den anden ende. Det er halen, der er det vigtigste element af disse tre. På dens stilling kan man med fuldstændig sikkerhed aflæse hundens humør. Hvis nemlig halen med en koket krumning står i vejret over ryggens bageste del, er hunden uden nævneværdige bekymringer og kan, som nedenfor beskrevet, muligvis overtales til at bevæge sig i en eller anden retning, i bedste fald endog i den retning, man ønsker. Hænger derimod halen slapt ned, er det et sikkert tegn på, at personlige, besværlige anliggender tynger på hundens sind. Det er muligt, omend ikke sandsynligt, at hunden dog kan overtales til at flytte poterne, man kan da i det mindste forsøge; men hvis halen er bøjet helt ind mellem bagbenene, er det klogest at foretage sig noget andet end slædekørsel, f. eks. lægge kabaler. Under kroppen på hunden sidder fire ben, to for- og to bagben, der muliggør hundens bevægelser fremad, til siderne eller bagud. Hvad der er inden i hunden har ingen særlig betydning i denne sammenhæng, når undtages skibindinger, skindvanter og støvler, hvilke ting altid bør forefindes i et sådant tal, at der, når hundene er mætte, stadig er tilstrækkeligt til eget forbrug. NB: En grønlandsk hund bliver aldrig mæt!

Hunden fæstnes til slæden ved hjælp af et reb, der går fra en træksele anbragt på hunden til et træktov fastgjort til slædens forreste tværbræt. Kører man med otte hunde, er således otte lige lange reb fæstede på samme sted af træktovet og stråler vifteformet ud fra dette punkt til hvert af dem ender med en hund. Dette, at anbringe

Eigil Nielsen under overvintring på Eskimonæs.

de otte hunde foran slæden i den teoretiske korrekte vifteform, lyder så let og simpelt, at enhver vil blive forbløffet, når han betragter resultaterne af sine første forsøg. Nummereres hundene fra 1 til 8 for at lette beskrivelsen, og forudsætter vi, at den tilstræbte hundeviftes enkelte individer skal anbringes således, at nr. 1 er længst til venstre, til højre for den nr. 2, så nr. 3, 4, 5, 6, 7 og længst til højre nr. 8, vil vi gå over til at betragte, hvorledes dette arrangement vil virke i praksis. Selve fastbindingen til slæden af de enkelte hundes trækreb frembyder ingen større proble-

Det er halen, der er det vigtigste element ...

Foto: E. Nielsen.

mer, men det tilrådes dog at indlede processen med at fastgøre slæden til en genstand, der ikke kan flyttes af mindre end 2 heste – subsidiært af en meget stor hest. Dette er for alle tilfældes skyld. Såsnart hundene er anbragt, vil følgende foregå: Hund 3 springer over reb 4 og 5 og smyger sig under reb 6 for at hilse på hund 7. Hund 4 og 5 går roligt og værdigt 11 gange rundt om hinanden. Hund 2 står et øjeblik med rynkede bryn og husker så på, at den nederdrægtige hund 8 stjal en sælskindsvante fra den i går. Resolut som Napoleon trænger den sig gennem den mellemliggende del af rebviften for at tugte hund 8, og i løbet af sekunder er det lykkedes den at plante sine bedste tænder et sted i omegnen af højre ørefirkant på synderen. Hund 3 betragter som tilskuer kampen netop så længe, at den bli'r klar over, at hund 8 er den underlegne, hvorefter den med et begejstringens vræl kaster sig ind i verdenspolitikken og klapper kæberne sammen om hund 8's venstre lår. Alt dette betragtes af hund 1, førerhunden, med knusende ligegyldighed gennem halvt-lukkede øjne, medens den ganske langsomt letter på det ene bagben for at døbe slædens venstre mede.

Hund 7 springer 3 gange over hund 4, der ved en eller anden ubeskrivelig manøvre er blevet filtret ind i 3 trækreb.

Alle de her skildrede episoder tager tilsammen mindre tid end at tælle til hundrede. Og episoderne stopper ikke med at indtræffe, før trækrebene er så indfiltrede i hinanden, at hundene ikke kan bevæge et lem, at sige, hvis man lader tingene udvikle sig uden at intervenere.

Kunsten, mine læsere, er netop at intervenere, og kunsten udføres formedelst det nyttige redskab, der kaldes en hundepisk.

Se, De vidste hvordan en slæde ser ud, og De vidste, hvordan en hund ser ud; men jeg garanterer, at De ikke ved, hvordan en hundepisk er indrettet. For De forestiller Dem nemlig en af disse små lædertingester, hvormed europæiske hunde kan aves, selv af den sarteste kvindehånd, og det viser, at De ikke aner, hvad jeg taler om. En grønlandsk hundepisk kan næppe beskrives fyldestgørende, den må ses. Desværre er det ikke tilstrækkeligt at se den, den skal også bruges, og det er en for alle grønlandere og slædehunde velkendt sag, at ingen europæer nogensinde lærer at bruge en sådan. Tilstrækkeligt for forståelsen af følgende er, at pisken har et træskaft af ca. 40 cm's længde og en hertil fæstet ca. 6–8 m lang snert af remmesælhud. Man holder bæstet i skaftet, svinger armen, og i teorien rammer snertens yderste spids hårdt og eftertrykkeligt netop den hund i spandet, man har haft til hensigt at afstraffe. I praksis holder man også i træskaftet, svinger armen, og snerten rammer, efter at have beskrevet en æventyrlig bane gennem luften, ikke en hund, men ens eget ansigt. Og det gør naturligvis ondt. Heldigvis kan jeg tilføje, at dette ikke sker i alle tilfælde. Det sker næsten lige så hyppigt, at snerten vikler sig 6 gange rundt om ens krop, så man ikke længere kan bruge armene, eller omkring ens ben, så man falder forover og slår panden mod den eneste sten, der stikker op af sneen i flere km's omkreds. Er man et søndagsbarn eller har på anden måde gemenligen lykken med sig, slipper man med, at pisken rammer en bagved stående sagesløs tilskuer, hvorved man undgår selv at lide legemlig overlast (som oftest da); eller den vikler sig blot grundigt om den fasttøjrede slædes opstandere eller medeender. Det bliver aldrig ensformigt at slå med en sådan pisk. Hvert slag er forskelligt fra alle de foregående, og hvert slag har sin specielle charme. Men nok om dette. Det, vi egentlig kom bort fra, var dette problem, ved hjælp af ovenbeskrevne instrument at skaffe ro i hundespandet, der er spændt for en til en urokelig genstand fastgjort slæde, og at indgyde hver enkelt hund en følelse af ærbødig respekt for deres store herre og mester, altså en selv. Man kaster et blik ud over slagmarken og bemærker lynsnart, at hund 2 og hund 3 er ved at æde hund 8 hver fra sin ende. (Vi går ud fra, at de første hundrede timer i piskens brug er et tilendebragt stadium). Man slår derfor stående ved slædeopstanderen af et godt hjerte efter hund 2 og rammer hund 8 med et ret antageligt

smæld. Bæstet forkynnder med et hyl, at den føler sig forladt af guder og mennesker. Førerhunden vender sig, efter at have set på virkningen af slaget, med front mod sin herre og mester og skrupgriner ham op i ansigtet. Fra fjerne højdedrag høres grønlandere juble.

Endnu et forsøg, der falder ud til skade for hund 4. Førerhunden griner.

Et smæld i luften og så et slag med hele armens kraft; den sad? Nej, piskens snert falder som et blidt kærtegn ned over hund 2's hårrige ryg. Førerhunden har tårer i øjnene af grin. 18 nye sving med pishen resulterer i komplet forvirring blandt de energiske hunde. Ved det 19'ende rammer man sig selv tværs over ansigtet. Hund 8 synes at blive mindre og mindre under hund 2 og 3's anstrengelser for at nedsvælge den. Det røde raseri stiger op i ens sind, med en undertrykt glose, der ikke er helt pæn, mellem tænderne, lader man snerten hvine frem betaget af et brændende ønske om at tæve hund 2's frækt fredelige bagparti. Tableau. Førerhunden griner ikke mere. Ved en sær skæbnens tilskikkelse ramte snerten dens store hoved som en eksplosion af en brisant granat. Endelig et slag, der sad, men bare ikke på den hund, det var tiltænkt. Man indser nu klart, at en ændring af taktiken vil være påkrævet. Man gør da som følger: Flyver ind mellem hundene, fatter om piskeskiftets tynde ende og udløser sin retfærdige harme ved en regn af slag med skaftets tykke ende ned over de højst forbavsedede hunde. Man ved under selve handlingen, og hundene ved det lige så godt, at man ved at benytte skaftet erkender sit nederlag. Men hundene ved også, at mod piskeskiftet, som altid rammer, hvor det er tilsigtet, er det bedst at holde op med legen. De lægger sig roligt ned og puster efter det meget sjov, og man får virkelig tid til at ordne de indfildrede skagler i forholdsvis ro. Ordningen foretages ved at løse alle skaglerne fra slædens træktov og udrede hver eneste af de overordentlig gordiske knuder. Dette må gøres uden vanter, og jeg beder Dem blot bemærke, at hvis resten af turen ikke også skal foregå med bare hænder, bør man lægge vanterne fra sig på et sted, hvor hundene ikke kan nå at æde dem.

Altså er vi så langt omsider, at starten kan finde sted. (Det vil sige, vi er egentlig slet ikke så langt endnu, men her i beskrivelsen har vi ikke tid til at blive ved med at ordne hundene). Man løsner nu slædens forbindelse med det urokkelige og faste punkt uden at sige det til hundene. Det gælder nemlig om at have et godt fast greb i slæden, når hundene opdager, at denne er fri. Hvis hundene nemlig opdager, hvad de desværre ikke så sjældent gør, at kusken ikke har fat i slæden, stikker de uvægerligt af i fuldt firspring – bort, bort over de store vidder. Og så står man der og tænker på den fornøjelige dag, der ligger foran en. For at få fat i bæsterne må man nemlig trave efter slæden på ski, indtil humøret er gået af hundene. Måske stopper de 10 km borte, måske først 20 eller 40 km væk. Ja, jeg mindes et tilfælde, hvor en nordmands hunde stak fra ham med slæden, da han var 15 km fra sit vinterkvarter.

Foto: E. Nielsen.

Vinterkvarteret lå mod sydøst, hundene løb mod nord. Han måtte gå efter dem i den dybe sne, skiene lå på slæden, over en 30 km bred fjord, det tog 16 timer. Da han var nået så langt, så han af sporet, at hundene havde ændret kursen fra nord til sydsydøst, altså stik i retning af vinterkvarteret. Han gik 16 timer til, – 30 km tilbage over fjorden og fandt hundene liggende i rolig søvn ved indgangsdøren til huset. Man får motion af at gå 60 km i dyb sne uden mad og uden hvil. Nordmanden fik motion for nogen tid fremefter.

Har man frigjort slæden, og har man et godt greb i opstanderne, udstøder man startsignalet, hvilket er et specielt og ejendommeligt hyl, som man hurtigt lærer. I næste sekund kaster hele spandet sig fremover, og i susende fart går det udover havisen i en eller anden vilkårlig retning. Hundene er glade for en løbetur, og med en sejrherres følelser springer man op på slæden og lader stå til. Hvis man nu er ny i faget som hundekusk, skal man bestræbe sig på at ville netop i den retning, hundene løber. De tænker nemlig slet ikke af bare glæde over den muntre galop og den friske vind. Så længe de løber ligeud og ikke tænker, er alting jo godt. Herregud, hvis nu hundene vil mod vest, så lad dem have fornøjelsen, selvom man egentlig havde tænkt sig at køre mod øst.

Der findes stædige mennesker, som ikke synes om et sådant kompromis. Hvis de har besluttet at køre til en lille ø, som de kan se i horisonten, kan de ligesom ikke

forlige sig med tanken om, at hundene travet ubekymrede afsted i en anden retning. Det er, som alle andre steder i omegnen er uden interesse, som om alene netop denne ø i horisonten kan gøre dem lykkelige. Og så er det, at spektaklerne begynder. Når en grønlander dirigerer et hundespand til højre eller venstre, gør han det ved små råb, som hundene forstår, eller ved at slå med pisker i sneen til højre for hundene, hvis de skal til venstre, og til venstre for hundene, når de skal til højre. Råbene har den stædige europæiske kusk lært for flere dage siden, og med bidende overlegenhed anmoder han hundene om at dreje til højre – intet sker. Han gentager råbet. Førerhunden skeler bagud, ellers sker intet. Slæden fortsætter sin støtte kurs. En stædig mand bliver hurtigt vred. Nu brøler han signalet ud. Man kan se på ryggen af en grønlandsk slædehund, når den griner med den anden ende.

Måske er det bedre at dreje spandet med pisker. Kusken sigter til venstre for spandet, svinger pisker og gør en splinterny erfaring. Pisker holdes jo i højre hånd, skal den ramme sneen til venstre for spandet, ligger snertens bane tværs over alle hundenes skagler. Når snerten trækkes tilbage, vikler den sig særdeles sindrigt ind i hundeskaglerne. Det tager et stykke tid at frigøre den ved at trække skaglerne så nær slæden, at man kan nå knuderne. Ved næste sving sker det samme, selvom det nu ikke mere er en splinterny erfaring. Kursen er støt. Muligvis ender det med, at kusken gør den erfaring, at det er lettere at slå med pisker til højre for hundespandet. Så hænger pisker nemlig ikke fast i skaglerne. Men slædeændringer mod venstre? Det kan så slå ned i den intelligente kuskens bevidsthed, at hvis man kan dreje spandet til venstre, behøver man ikke at dreje til højre. Drejer man nemlig i tilstrækkelig lang tid til venstre, kan man jo komme hele kompasset rundt, og altså også opnå retningsmoden mod den dragende ø. Han gør forsøget, og hundene lystre, de drejer venstre om, så det er en hel fornøjelse at se på, indtil! Men de drejer ikke længere end til et vist punkt, det øjeblik indtræffer nemlig, at spandet under drejningen krydser slædesporet i sneen netop når deres hoveder peger i retning af huset, de forlod. Muligvis ser de ikke huset, men et frisk slædespor er under alle omstændigheder nok til at få et hundespand til at tænke. Og tanken er altid denne: Hvor i alverden fører dette dejlige spor hen? 500 km fra nævnte hus har jeg set hunde, der møder et tværgående slædespor, tænke den obligatoriske tanke, for i næste øjeblik at stejle af i sporet med tungen ud af halsen for at opklare sagen. Hvor langt interessantere er det da for os at se, hvad resultatet af mødet med sporet er for vore otte hunde, der kun har fjernet sig et par km fra huset, hvorfra de startede. Uvægerligt, og uden mindste tvivl slår det ned i alle bæsterne: Gudved om ikke dette spor fører hjem til huset med alle de dejlige kødben, som vi i over en halv time ikke har set. Resultatet er altid, uanset hvad kusken foretager sig af hyl eller piskeslag, at slæden ankommer til huset i en tordnende galop.

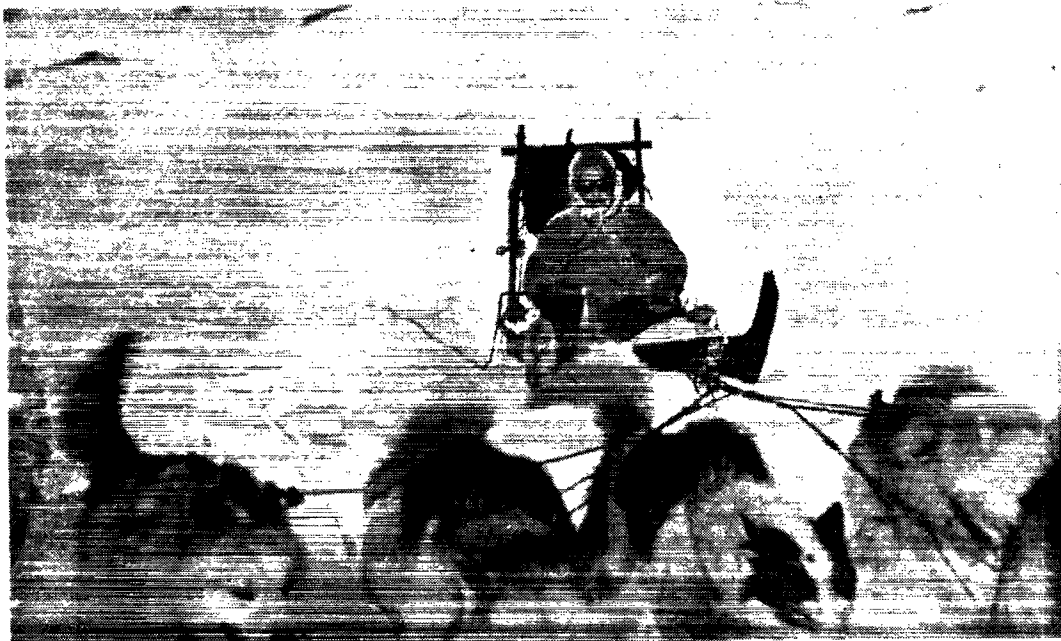

Foto: E. Nielsen.

*Man ... lader pisen i ro.
Desuden påtager man sig et tvungent smil og sidder nonchalant på slæden ...*

Ærede læsere, nu må De ikke tage mig ilde op, at jeg forklarer Dem, hvad jeg selv gør i denne situation. En åben og ærlig natur ville måske gyse, når han læser om falskheden i min optræden. Bevares, moralsk rygrad er godt, men en rygrad er jo bøjelig. Det er jo sådan, at hvis man kommer til huset 35 minutter efter at have taget afsked for hele dagen, er der al mulig udsigt til, at de hjemmenværende husindvånere vil skrupgrine. Princippet er for alt i verden at bevare skinnet af, at man kommer frivilligt tilbage. Dette gøres bedst, husk at jeg ved, hvad jeg taler om, således, at man allerede i en afstand af 200 m fra huset ophører med protestråbene til hundene samt lader pisen i ro. Desuden påtager man sig et tvungent smil og sidder nonchalant på slæden i det øjeblik, den stopper ved huset. Når så de hjemmenværende myldrer frem, siger man henkastet: Åh, jeg glemte blot min pibe, (evt. tobak, tændstikker, kniv, snebriller, chokolade, patroner etc.) – jeg stak blot hjem for at hente den. Den går næsten altid; spøgefulde bemærkninger dør på tilskuernes læber, og med en glorie om panden går man ind efter sin pibe. (Det gælder blot om at huske ikke at have pibe i munden ved hjemkomsten). Man går så ud til slæden igen og ordner de indfildrede skagler før næste start. Desværre er næste start altid langt, langt sværere end første. Hundene tror nemlig, at det at komme til et hus uvægerligt er slut på dagsrejsen. De tror, at de skal have mad, og at de skal sove. Man kan

ligefrem se på dem, at de er overbeviste om at have haft et hårdt dagsarbejde. Anden gang, man vil starte, hører de ikke startsignalet, før man har været en runde blandt dem med piskeskæft. Når de så er klar over, at det er alvor, løber de 10 m i den rigtige retning, for så pludselig at dreje brat til venstre, fordi de ser et glimt af en hunhund, de kender, nede bag en stabel kasser. Man råber og svinger vildt med piskens netop i det øjeblik, da halvdelen af spandet løber højre om og halvdelen venstre om kasserne, så slæden standser med et brag.

Så snart hundene er jaget væk fra kasserne, tager de kursen mod de halvt tilføjne petroleumstønder øst for huset, og slæden klarer i et eneste spring 8 af disse for at vælte over nr. 9. Der er mange forhindringer omkring en stationsbygning: radiomaster, barduner, brædestabler, kødstativ, landsatte både, spæktønder og gamle slæder. Hver eneste af disse stifter man bekendtskab med på hundenes tur rundt om huset, og ved de fleste hager skaglerne sig fast i brædestumper og søm, og må omhyggeligt redes ud. Med næsten alle disse forhindringer har man lejlighed til at genopfriske bekendtskabet ved anden eller tredje rundtur om huset. Og hele tiden, og det sætter en i et specielt godt humør, står husbeboerne alvorlige og interesserede oppe ved indgangsdøren og ser til. Man er hvidglødende af raseri og har den største lyst til at flække alle hundene på langs med en køkkenøkse; men alt er håbløst, bæsterne vil ikke starte igen, før et par behjertede grønlændere kommer til og i en håndevending får sendt slæden af sted igen i sporet udover havisen. Efter dette ved man, hvordan man ikke skal vende med en slæde.

Som nu turen for anden gang går afsted, får man tid til eftertanke, og selv den stædigste indrømmer for sig selv, at det kan være rystende ligegyldigt med den forbandede ø, og at det egentligt er meget morsommere at køre netop i den retning, hundene kører. Og så går det, som det bør i denne verden, efterhånden, som det bærer fremad, glemmer man de overståede genvordigheder og begynder atter at føle sig som verdens herre. Man ser med kritik på de forskellige medlemmer af hundespandet og opdager, at man har en pisk i hånden. Man påtager sig stillingen som opdrager af vanartede hunde. Een af hundene løber uden at trække i skaglen, man sigter og rammer sidemanden. Man sigter igen og får piskens viklet ind i skaglen. Før eller senere rammer man den hund, man har til hensigt; men forarbejdet til dette resultat har givet adskillige minutters interessant beskæftigelse. Arbejdet fortsætter med næste hund, der driver den af. Under dette taber man piskens; en ny situation opstår. Ved hjælp af stoppesignalet, et råb, stopper man hundene og ser piskens ligge en snes meter bag sig i sporet. Man løber tilbage efter den, samler den op, og løber atter igen mod slæden. Måske når man den, men i mange tilfælde begynder hundene atter at løbe med slæden, før man kan nå at springe på. Jo mere man så råber og skriger, des hurtigere løber hundene, og det ærgerligste er, at man har det tydeligste

Foto: E. Nielsen.

*Man kan ligefrem se på dem,
at de er overbevist om at have haft et hårdt dagsarbejde.*

indtryk af, at hundene er godt klar over, at man ikke er med. Der er intet andet at gøre, end at løbe efter slæden, indtil hundene finder for godt at stoppe, eller slæden bliver hængende mellem nogle isblokke. Hvis man har heldet med sig, får man blot en løbetur på et par kilometer.

I det hele taget er problemet at stoppe en slæde en af de vanskeligste og mest drilske ting, en nybegynder kan komme ud for. Vi vil se lidt nærmere på dette forhold.

For at stoppe skal man altså give et bestemt signal, f. eks. det grønlandske: Aj, Aj — eller det danske: rolig. Signalet må ikke skriges ud som et startsignal; men skal udtales blødt og langsomt. En grønlænder stopper sine hunde ved et råb. En europæer ligeledes, hvis hundene har lyst til at stoppe. En almindelig regel er, at hundene ikke har lyst til at stoppe a) hvis de kører i sporet efter en anden slæde, b) hvis de ser, at kursen går mod et hus, c) hvis isen er jævn og snefri og slæden let at trække, d) hvis de er ved at forfølge et bjørne- eller moskusoksespor. Det er unødvendigt spild af ord at forsøge at stoppe bæsterne i et af disse tilfælde. I alle andre tilfælde har man en chance. Signalet skal som nævnt udtales langsomt og blødt, da

Til sidst går hundene helt i stå ...

Foto: E. Nielsen.

det er mere betoningen end selve det anvendte ord, der virker. Hvis man sidder 2 mand på en slæde og taler sammen, stopper hundene således gang efter gang, hvis man taler roligt og langsomt. Hvis man derimod står på ski bag ved slæden med pisker i den ene hånd og holdende i slædeopstanderen med den anden, og den ene ski pludselig løber ind over den anden, kommer det interessante tilfælde, hvor man i øjeblikkets anstrengelser for at holde balancen ikke giver signalet tilstrækkeligt behersket. Hundene fortsætter ufortrødent, og lidt efter slæber man efter slæden med begge skispidser pegende bagud, ansigtet i sneen og klamrende sig af al magt til det bortdragende fartøj. Jeg gad se den mand, der i denne stilling er i stand til at tiltale hundene i en blød og langsom tone. Hundene vil som regel høre mærkelige forbandelser og diverse uarticulerede hyl, som de i deres hjerters enfoldighed betragter som indtrængende anmodninger om at sætte farten op. Det er vældig morsomt, når man er tilskuere, og det ikke går ud over en selv.

En af de mest praktiske metoder at stoppe et hundespand på blev lanceret af en norsk fangstmand i 1932. Da han på forskellige ture var blevet klar over vanskelighederne ved at stoppe, medtog han på slæden som en del af slædeudrustningen ankeret og ankertovet til motorbåden. Alt, hvad han behøvede at gøre, når han ville

stoppe, var herefter helt enkelt at kaste anker. Mærkeligt nok fandt han ingen efterlignere. Men uden tvivl har hans metode sine fordele.

Alt dette om at stoppe var jo et sidespring fra vor slædetur. Vi har nu kørt flere timer over havisen, og hundene begynder at gå så mærkværdig langsomt. Man får uvilkårligt det indtryk, at de er dødtrætte, hvilket de aldeles ikke er, eftersom et grønlandsk hundespannd kan suse af sted under langt vanskeligere forhold i 20 timer uden hvil. Det, der er i vejen, og som nybegynderen ikke ved, er ganske simpelt det, at de kære dyr er blevet klar over, at kusken ikke kan ramme og ikke slå hårdt, hvis de driver den af. Følgelig driver de den af og i et sådant tempo, at kusken er ved at fortvivle. Til sidst går hundene helt i stå, lægger sig ned og kigger venligt på den ophidsede kusk. Denne griber til den sidste udvej, farer frem mod hundene og benytter piskeskafte som endeligt bevis på sit nederlag. Hundene farer forskrækkede til siderne, drejer ind i slædesporet, der fører hjemover, og kusken får netop kastet sig på slæden i sidste sekund. Siddende på slæden opdager han to ting. For det første at han egentlig har kørt langt nok i dag, og for det andet at hundene ikke er trætte. Der er al mulig udsigt til, at den strækning, det tog 3 timer at køre ud, vil kunne tilbagelægges på 1 time nu, da det går hjemover. Den filosofiske kusk stikker pisker fast under slædesurringerne, tænder i ro og mag sin pibe og hengiver sig til drømme om stjernerne.

Det er surt, forbandet og irriterende at vænne sig til hundene, men alligevel, når man har nogle år bag sig som hundeslædekusk, og ligesom får lidt mere greb om tingene, er det en vidunderlig rejsemåde.